

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

NYOLC ÓRA . . . K 10.—
NEGYED ÉVRE K 30.—
FÉL ÉVRE . . . K 60.—
EGY ÉVRE . . . K 120.—



SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL: DEB-
RECEN, FIAC-Ú. 40. SZ.
TELEFONSZÁM: 18.

Az igazmondók

A politikában nem okvetlenül kell igazat mondani. Ez a közhely a régi világhól maradt fenn. A régi világ elmúlt és romjai fölött új világ épül. Az új világban már okvetlenül igazat kell mondani még a politikusnak is. Bizonyára ez a vezérelve Friedrich Istvánéknak is. Másként nem is lehet, hiszen Friedrichék társasága éppen erkölcsi alap dolgában akar különb lenni a régi kormányoknál, tehát igazat beszél s aszerint cselekszik, amint beszél.

Vajjon így van-e?

Egyik rendeletet a másik után bocsátja ki a belügyminiszter az antiszemita igaztók ellen. Közben pedig a felekezeti hecczek egyre megdöbbentőbb méreteket öltenek, aminek bizonyára nem utolsó oka, hogy maguknak a miniszteri rendeleteknek szövegezése is alkalmas arra, hogy szítsa a felekezettelni gyűlölködést.

Más. A kormány megírhatja lapjában, hogy Friedrich István dunántúli propaganda-utjára a román főparancsnok által kirendelt két román tiszt is elkísérte; a kormány ezzel a beállítással azt akarta elhíttetni a közönséggel, hogy a román főparancsnokság rokonszenvez vele. A lap másnap kénytelen leadni Holban tábornok nyilatkozatát, amely szerint a két román tisztnek az volt a megbízatása, hogy megállapítsa a kormány ellen felpanaszolt barbárságok vádját.

Más. A kormány lapja „szó szerint” közli Grün János pénzügyminiszternek Garami Ernőhöz intézett szigorú levelét, hogy mi van azzal a 100.000 koronával? Másnap ugyancsak a kormány lapja közli, helyesebben „helyreigazítja”, hogy Grün János semmiféle levelet sem intézett Garami Ernőhöz.

Más. A belügyminiszter utasítja a rendőrhatalóságokat, ne adjanak hitelt besugásoknak, bárkit is csak nyomatékos gyanúok alapján tartóztatassanak le és a letartóztatott egyéneket ne kinezik. A román főparancsnokság vizsgálatot tart a budapesti központi fogházban, ahol az önkényeskedésnek és a brutalitásnak hajmeresztő eseteit állapítja meg.

Ezek csak kiragadott esetek a sok közül, a még felderítésre váró egészéből, de már ezek is élénk sugarat vetítenek

arra a rendszerre, mely a Friedrich-féle uralmat jellemzi. De azért ezek az urak tovább fognak beszélni erkölcsről, igaz-

ságról és a jogrend hivatott óreinek szerepét arrogálják maguknak. Csak legyen, aki hisz nekik.

Ausztria résztvesz a Magyarország elleni blokádban

Páris, szept. 17. Az osztrák békeszerződés végleges szövegével a szövetségesek egy nyilatkozati formát is kézbesítettek az osztrák kiküldötteknek, mely szerint Ausztria kötelezi magát, hogy a Magyarország elleni blokádban részt vesz. A békeszerződés alá lépén irva, immár Magyarországot Ausztria is blokádb alá helyezte. A nyilatkozat a következőképpen hangzik:

„Az osztrák kormány az Egyesült Államok, Nagybritánia, Franciaország és Olaszország ellenkező megkeresése hiányában, folytatólag megtiltja minden árunak a bevitelét, kivitelét és átvitelét Ausztria és Magyarország között és ezen tilalmat fenntartja mindazon pillanatig, míg a magyar kormány elfogadja a szövetséges és társult hatalmak által eléje tűzött békefeltételeket.

Jelen nyilatkozat kiáltványt is francia, angol és olasz nyelven.”

Négy miniszter hagyta el Friedrichet

Rubinek Gyula is lemondott. — A pénteki minisztertanács botrányba fullt

A pénteki minisztertanácsban, melyben a Friedrich-kormány tagjai közül többen lemondtak, — Heinrich Ferenc, Grün János és Balogh György lemondásáról már tudósítottunk. — érdekes részleteket közöl egy budapesti röpirat.

Ezen a minisztertanácsban tárgyalták azt a jegyzéket, amelyet az entente küldött a Friedrich-kormány legutóbbi jelentésére, melyben a Friedrich-kormány közölte az entente-hatalmakkal, hogy újból megalakult. Az entente válasza — beavatottak szerint — igen lakonikus rövidségű, ridegen elutasító. Azt mondják, a minisztérium mérsékelt politikusai, hogy azt az előterjesztést tették, a kormány haladéktalanul vonja le a konzervenciát és hagyja el a helyét.

Friedrich miniszterelnök erről hallani sem akart, azzal érvelt, hogy anarchia lesz, ha most távozik, amikor az egész ország az ő programjára eszközölködik. Különben sincs senki, kinek kezébe a hatalmat, amit annak idején József főhercegtől, mint kormányzótól kapott, lehetné. Kérte a kabinetet, tartsanak ki mellette, míg a nemzetgyűlési választásokat megejtheti s az új

kabinetet a nemzet választottjaiból alakíthatják meg.

Hosszas és szenvedelmes vita támadt a kérdés körül, melynek folyamán az egyes miniszterek a tárcájuk körébe eső súlyos helyzetet feltárták. Így a pénzügyminiszter ismertette az ország rettenetes pénzügyi konstellációját:

— Az állampénztár üres, kölcsönt kapni sehonnan sem tudunk — mondta a pénzügyminiszter. — A tisztviselők egy része még ma, tízenketedikén, sem kapta meg illetékeit, semmi remény, hogy ez a helyzet helyes konszolidáció nélkül változék.

Heinrich Ferenc kereskedelemügyi miniszter a munkásság súlyos helyzetére hívta fel a minisztertanács figyelmét: — Szén nincsen, a drágaság elviselhetetlen, élelmiszereket a falu nem ad. Ki meri ezért továbbra is viselni a felelősséget? — tárta fel őszintén a helyzetet. Friedrich miniszterelnök izgatottan ugrott fel helyéről, de szava elveszett az általános zűrzavarban. Látszott, hogy nem ura a helyzetnek. Szinte extázisban kiabálta túl a vitatkozókat:

— Ha egyedül maradok is, álom a helyemet!

Támadt erre olyan zűrzavar, amelyet évtizedek óta nem láttak a miniszterelnökség falai. Rubinek Gyula önmagából kikelve rohant az ajtó felé s becsapta azt maga után, hogy csak úgy rengett bele az épület. Az ilyen jelenet még a hírhedt népbiztosok korában is feltűnést keltett volna.

Egymás után hagyták el az épületet Heinrich, Grün és Balogh miniszterek is, akik a rájuk várakozó politikusok előtt kijelentették, hogy a kormánynak e pillanatban már nem tagjai.

A román hadseregparancsnok nyilatkozata

1. Vétkosnek tekintenek mindazon egységeket, akik bár nem rossz számmal a nyilvános helyiségekben, vonatokban, az utcákon stb. bármilyen körülményben, megbeszélés fogják az akár igaz, akár képzelt híreket vagy vélelményeket, amelyek a harc tevékenységét érintik; továbbá amelyek a helyzetre és a csoportok áthelyezésére, vagy a katonai hatóságok rendelkezéseire, vagy bármilyen, a román hadsereget érintő ügyekre vonatkoznak.

2. Ezen vétkesek a katonai bírálattal első és utolsó fokban fognak tárgyalni és egy évig terjedő börtönrre és 2000 lei pénzbüntetésre elítélteni, amikor a fenti vétkes kémkedési és árulás-szándékkal törtétek, a háború eseten érvényes büntetésüknek alárendáltak.

Nagy művész-hangverseny a Bika dísztermében

Azok, akiknek alkalmuk nyílt már arra, hogy Papazoglu N., a világhíró csellóművészt játszó hálólták, egyhangoz elragadtatással állapították meg, hogy ez a fenomenális istenáldotta művész, habár még fiatal, méltó riválisa a cselló legnagyobb zenéjének, Cazals Pablonak. Papazoglu mester, mint már ismeretes, csütörtökön este lép fel a Bika dísztermében egy nagyobb-szabású koncert keretében. — Papazoglu N. Lipcsében, Berlinben és Párisban folytatta tanulmányait, amelyeknek során már a legkiválóbb tehetségnek bizonyult. Fialat kora dacára különösen ragyogó játéktechnikájával a legőszintébb elismerésre készítette a legnagyobb világvárosok finnyás, nagyigényű közönségét is. Annál is inkább a legnagyobb érdeklődéssel fordulhat a debreceni közönség Papazoglu N.

csellóművész egyetlen itteni szereplése felé, minthogy ez igazán ritka, kivételes művészi eseményt jelent. Várjuk tehát ezt a fényesnek ígérkező művész-estét.

Egyidejűleg közölniük már azt is, hogy a koncert után táncmulatság lesz. Nagyon sajnáljuk, hogy erre a koncertre csupán személyre szóló meghívással lehet belépni. A közönség részére a meghívó jegyeket Rásó István főispán hivatala adja ki és a meghívók egyszersmind reggelig tartó kimaradási engedélyül is szolgálnak.

Mindenesetre örvendetes lett volna, ha a nagyközönség meghívók nélkül is megjelenhetett volna ezen a koncerten, mert így módja lett volna egy ilyen nagy művészt meghallgatni.

A katonai kórházak beolvadtak a közkórházba

Főispáni rendelkezés a fenntartási költségek apasztására

Hónapok óta a legnagyobb nehézségek árán, részint a város áldozatkészsége, részint a vezetők önfeláldozó munkája tudta csak a debreceni katonai kórházakat fenntartani.

A kormányval való érintkezés hiányában ugyanis nem lehetett a katonai kórházak fenntartásának tetemes költségeiről gondoskodni. A három katonai kórház, nevezetesen a Salvator-kórház, a volt honvéd- és a volt közös-csapatkórház havi ellátmánya ugyanis átlagban egy negyed millió korona és ennek a hatalmas összegnek az előteremtésére a debreceni állampénztár képtelen volt.

A szorult helyzetben még dr. Magoss György főispánsága idején a város sietett a katonai kórházak segítésére. Ebben az időben már a szűk és túlszűrt városi közkórház elégtelensége miatt polgári betegeket is elhelyeztek a katonai kórházakban, a Salvator-kórház egy részét pedig, mint a városi közkórház egyik alosztályát, fertőző osztályának rendezték be. Ugyanekkor a lehetőség szerint csökkentették a személyzeti létszámokat, a katonai kórházaknál és a kórházak fenntartási költségeit ez időtől kezdve a város házipénztára utalta ki, a hadügyi tárca terhére.

E hó elején azonban bekövetkezett az a súlyos helyzet, hogy már a házipénztár sem vállalhatta a katonai kórházak ellátmányának kifizetését, mert erre a célra nem tudott pénzt előteremteni. A katonai kórházak így válságos helyzetbe jutottak, különösen pedig a Salvator-kórház, melyben 270 katonát ápítottak, mert nem tudtak vásárolni és csak napok kérdése volt, mikor következnek az az eset, hogy a betegeknek nem tudnak enni adni.

A betegek egyrésze tulajdonképpen már csak menőznek, tekintve a katonai kórházat,

mert egészségük annyira helyreállt, hogy ápolásra szükségük nincsen. Elutazni azonban nem tudtak, mert a legnagyobb részük idegen állampolgár, a monarchiából alakult különböző nemzeti államok alattvalója. A betegek további részét olyan súlyosan sebesült katonák, akik még mindig gyógykezelésre szorulnak és olyan leszerelt katonák, akinek sebe kijutott és újból felvételre jelentkezett a kórháznál további gyógykezelés végett.

A katonai kórházak súlyos helyzetének orvoslása céljából Rásó István főispán értekezletet tartott a város képviselőivel és a katonai kórházak vezetőivel. Az értekezlet megbeszéléseinek eredményeként a főispán a három katonai kórházat ideiglenesen megszüntette, illetve átmenetileg a városi közkórházhoz osztotta be.

A főispáni rendelkezés a Sal-

valor-kórház fertőző betegeit a volt közös-csapatkórházba utalta át, mely a közkórház fertőző osztálya lesz, a Salvator-kórház többi betegeit pedig áthelyezte a volt honvéd-csapatkórházba, mely szintén egyik alosztálya lesz a közkórháznak.

Ez az egyesítés lényegesen apasztani fogja a katonai kórházak fenntartási költségeit, mert a főlegesen vált orvosi, ápolói, altisztai és gazdasági személyzetet elbocsáják. Szükséges volt az egyesítés és az áthelyezés azért is, mert a Salvator-kórház fabarakjai télen betegek elhelyezésére nem alkalmasak.

Az egyesítés mindemellett csak félig oldotta meg a nehéz problémát, mert kérdéses, hogy a város házipénztára a mai súlyos anyagi helyzetében képes lesz-e még a csökkentett fenntartási költségek fedezésére is.

Borzalmak a budapesti központi fogházban

A román főparancsnokság vizsgálata és intézkedései

Néhány nappal Friedrichék hatalomra jutása után Perényi Zsigmond belügyminiszter — mint akkor közöltük — rendeletet intézett a rendőrhatalmásokhoz, hogy az általuk tartóztatott egyéneket emberségesen bánjanak, besugások alapján, alapos gyanúok nélkül senkit se ne tartóztassanak és szigorú büntetést helyezett kilátásba azok ellen, akik a foglyokat kihasználják.

Hogy ezt a rendeletet mennyire respektálták a budapesti rendőrhatalmások és közegek, azt megdöbbentően bizonyítja a budapesti román főparancsnokság vizsgálata, melyről a kormány lapja, a »Reggeli Hírek« szeptember 16-iki számának élen a következőket közölte:

A román Hadparancsnokság a magyar rendőrségi fogházakat egy magyar rendőrségi tisztviselő jelenlétében megvizsgáltatta és a következőket állapította meg:

A központi fogházban 300 férfi és nő van elzárva. Ezek közül 5 fogoly van a testén veres nyomain állapítottak meg, emellett sok más sebesült és nyomoreköt, akik kórházakban vannak, ahová őket maga a rendőrség internáltatta.

Mindannyian feljajdulnak, hogy egyszerű besugás alapján zárták el és hogy irrozatos módon kihozzák őket.

Ezen szerencsétlenek helyzetének a megismerésére elősorolunk néhány példát, nem sorolhatván fel az összeseket, mivel hogy egyenként veve őket, egyik remesebb a másiknál.

I. 4-4 m. terjedelmű cellában 30 egyén tartóztatott, akik a földön haltak hallatlanul nyomorult állapotban, ezek közül a szerencsétlenekek közül, hogy a nyomorúságnak és kínzásoknak, melyeket már nem viselhetnek tovább, véget vessenek, longrot-

tak a II. emeletről az ablakon. Egyikük nyomban meghalt, a másik eltorított lábakkal a kórházban fekszik.

II. Egy áldott állapotban lévő nő úgy hasba rugtak, hogy ott a börtönében abortált. Ez a nő jelenleg is ugyanabban a nyomorult helyzetben sanylik a börtönében.

III. Ugyancsak a kínzások miatt egy másik nőnek hatalmas vérzése van, anélkül, hogy a legcsekélyebb mértékben is része volna orvosi kezelésben.

IV. A rendőrségi kórházban közel 50 beteg tartóztatott, akik különféle betegségekben szenvednek, így tüdővészések, rühesek, sebesültek és így tovább. Mindezek össze vannak zsúfolva egy és ugyanazon helyiségben.

Ezen tapasztalatoknak megfelelőleg a román parancsnokság rögtön megrette a szükséges lépéseket arra nézve, hogy ennek az állapotnak haladéktalanul vége szakadjon. Ugyanakkor a parancsnokság felszólította a magyar kormányt, hogy bocsassa el szolgálatából mindazokat, akik a foglyok kínzásában bűnösöknek bizonyultak.

A gyógyszerárak éjjeli ügyelete

A debreceni gyógyszerárak következő sorrendben tartanak éjjeli ügyeletet:

Csütörtök: Kigyó — Ferenc József-u. 33., Arany Angyal — Ferenc József-u. 50., Reménység — Csapó-u. 18., Magyar Korona — Péterfia-u. 10., Nádor — Sz. Anna-u. 66.

Kolcsagot saját katonái meggyilkolták.

Csernovitz, szept. 17. A Bukovina című lap közli: Kolcsag admirálist saját katonái, kiket a hatalma alatt levő területekről toborzott meggyilkolták, mert nem akartak tovább tűrni Kolcsag zsernoki uralmát.

Öngyilkosság a szállóban

Egy orvostanhallgató felvágta az ereit

A Frohner-szállóban ma hajnalban titokzatos öngyilkossági kísérlet történt, amelynek okait még nem lehetett kideríteni. Aron Béla nagykárolyi orvostanhallgató felvágta ereit és most a városi közkórházban ápolják. Az életunt fiatalember semmiféle irással sem okolta meg, hogy miért akart megválni az élettől, kihallgatni még nem lehetett s így az öngyilkos kísérletre vonatkozólag a rendőrség csupán a szálló személyzetének előadására van utalva.

Aron Béla tegnapelőtt érkezett Debreczenbe s a Frohner-szállóban vett lakást, azzal, hogy pár nap múlva Budapestre utazik. Minden podgyász nélkül érkezett, azt mondta, hogy a holmijait elvesztette az uton. Ma reggel a szobaasszony, a 64-es számú szobából, ahol Aron Béla lakott, erőltlen kiáltást hallott:

— Szobaasszony, szobaasszony!

A szobaasszony benyitott s Aron Belát az ágyon fekvő állapotban találta. A fiatalember kérte, hogy küldjenek ki valakit a klinikára sebeszért. A szobaasszony ekkor észrevette, hogy a fiatalembernek a bal keze lefog s az ágy mellett vértócsa van. Nyomban értesítette a mentőket, akik beszállították Aron Belát a városi közkórházba. Itt megállapították, hogy Aron Béla a bal karjának könyökhajlásában felvágta az ereit.

A szálló személyzetének az a véleménye, hogy az életunt fiatalember exaltált állapotban követette el öngyilkos kísérletét, mert a szállóban nagyon különbözően viselkedett. A szobapincer tegnapelőtt éjjel, amikor a folyosón végigment, észrevette, hogy Aron Béla kijött szobájából és óvatosan bekopogtatott egy másik szobába s beszólt:

— Gyere ki, Margit!

Ebben a szobában azonban nem növendeg lakott, hanem egy festőművész.

Tegnap este éjjeltájjban jött haza Aron Béla s a szobaasszonytól megkérdezte, hogy merre van a 54-es szoba, holott előtte való éjszaka is mar ott aludt és napközben többször volt a lakásán.

A rendőrség nem hallgathatta ki Aron Belát, mert a nagy vérvesztés miatt még mindig eszméletlen. Az orvosok remélik, hogy meg tudják menteni az életnek, bár állapotja súlyos. Az életunt fiatalember előkelő csa-

Fogpaszták, francia parfümök!

Kaleodermia kozmikumok, Margit-orém és szappan, puderek, szájrizek, kefeáruk, mindenféle pipere-alkak a legjobb minőségben érkeztek a

KÖRZÓ DROGUERIA

Piac-utca 42. szám.

GLYCERIN kapható!

A pesti zsidó hitközség kizárta a kommunista vezéreket a zsidó közösségből

Budapestről jelentik: A pesti izraelita hitközség elöljáróságátolyó évi augusztus hó 28 án Székely Ferenc elnöklete alatt tartott ülésében a következőket határozta el:

1. A hitközség a maga és az egész magyar zsidó hitközség nevében nevében végleges örömméneket ad kifejezést afeletti, hogy az ugynevezett proletárdiktatura esztelen és erőszakos kormányzati rendszere, amely minden hitközséget és generációt munkájával és áldozatkészségével felépített gyönyörű intézményeit végpusztulással fenyegette, saját bűneiben összeomlott.

2. A hitközség konstatálni kívánja, hogy a kommunizmusnak nevezett tévtan legelsősorban kereskedőellenes áramlat, senkire sem oly káros és veszedelmes, mint főleg a kereskedelmi és ipari foglalkozást űző zsidóságra.

3. A hitközség ennél fogva fájdalommal és egyúttal megbőránkozással állapítja meg, hogy a kommunista uralom vezérkarában és táborában nagyszámmal voltak zsidószármazású emberek, akik majdnem kivétel nélkül már előbb váltak hűtlenné vallásukhoz, mint később hazájukhoz. Miután pedig ezeknek a szereplése lelkiismeretlen és gonosz emberek által arra használtatik fel, hogy a magyar zsidóságot a kommunizmussal azonosítsák, a hitközség konstatálni kívánja, hogy minden egyes zsidószármazású kommunistaival szemben legalább ezer zsidó vallású magyar honpolgár

áll, akik békeben és háborúban híven állottak a magyar hazához és nemzeihez és akik a proletárdiktatura gyászos korszakában másvallású polgártársakkal együtt túrték, szenvedtek és a kommunizmus erkölcsseitől és tanaitól éppen oly távol állottak, mint bárki más.

4. A hitközség úgy a zsidóvallás szent hagyományából, valamint saját erkölcsi érzéséből kiindulva megtagad minden szolidaritást azokkal, akik akár a bolsevizmus propagandájában, akár annak gonosztetteiben aktív részt vettek és azokat, mint a haza és a vallás ellenségeit — amennyiben még a zsidó felekezethez tartoznának — annak közösségeiből kizárják.

5. A hitközség ezen nyilatkozatát hozzáfűzi azon határozati javaslatához, mely a magyarországi zsidóságnak az ő részvételével 1918. november 6 án megtartott országos nagygyűlésen hozott és amelyben a magyar zsidóság egyhangú határozattal megerősítette törvénytelen nűségét a magyar hazához és a magyar nemzethez.

6. A hitközség mindezek után a legnagyobb határozottsággal utasítja vissza a magyarországi zsidó hitfelekezet ellen zört ragalmakat. Jó és rossz időkben mindig híven a hazához, minden áldozatra készen országunkért és nemzetünkért szilárdan állunk a magyar törvény alapján, amely minket az ország teljesjogu polgárainak tett meg.

fogják elküldeni, miután a rendkívüli nemzetgyűlés az alkotmány 61. pontját módosítani fogja. (Viitorul)

Amerikai tőke a bolgár bányákban

Belgrád, szept. 15. Szófiából jelentik: A bolgár kormány tárgyalásokat kezdeit egy nagy amerikai érdeksoporttal a bolgár szén- és ércbányákra adandó koncessziókról. A felételek az amerikaiakra nézve nagyon kedvezők.

Montenegro

Róma, szept. 17. A montenegrói kormány több tagja felkereste Tittoni külügyminisztert és felkérte, hogy járjon közben a békekonzferencián Montenegro érdekében.

„A németeket gazdaságilag nem lehet megverni“

Berlin, szept. 17. Schmidt kereskedelemügyi miniszter a leipzig-i vásárról visszaérkezett Berlinbe és a hírlapok előtt nyilatkozott Németország gazdasági helyzetéről. A miniszter kijelentette, hogy a német ipar mai helyzete bebizonyítja, hogy a német népet gazdaságilag nem lehet megverni; mindenki, aki Leipzigiban jart — mondta a miniszter — láthatta, hogy a nehéz idők dacára is szép jövő vár a németekre, ha a német munkásság mindig szem előtt tartja a német ipar érdekeit. Schmidt felkérte a német sajtó munkasait, mukodjenek közre abban, hogy az ország rövid idő alatt helyre legyen állítva.

világkének nem lesznek hasznára. Wilsont rá akarják bírni, hogy ebben az ügyben változtassa meg nézeteit.

Wilson beszélni fog a szenatusban.

Páris, szept. 17. Newyorkból jelentik: A napokban várják vissza Wilson elnököt Washingtonba. Wilson a szenatusban nagy beszéddel fogja bevezetni a németországi békeszerződésre vonatkozó külügyi jelentés vitáját és kerni fogja, hogy a szenatus utasítsa vissza a külügyi bizottságnak mind a 45 módosító javaslatát s a szerződést a versaillesi formájában szavazza meg.

A német alkotmány módosítása

Bécs, szept. 17. Berlinből jelentik: A kormány csütörtökre egybehívta a nemzetgyűlést Berlinbe, hogy a Weimarián szerkesztett német alkotmány 61. §-át szövetséges hatalmak kívánsága szerint megváltoztassa.

Berlinből jelentik, hogy a német kormány ellenkezés nélkül veti alá magát a szövetségesek ultimátumának. A választé heten

Olasz küldöttség Amerikában

a fiumei kérdés miatt

Páris, szept. 17. Newyorkból jelentik: Az olasz kormány-nak egy küldöttsége Washingtonba érkezett és összeköttetésbe lépett az amerikai szenátussal. Az olasz küldöttek már megnyerték a republikánus szenátorok támogatását a fiumei kérdés kedvező megoldása érdekében. A republikánus szenátorok fel fogják keresni Wilson elnököt és megmagyarázzák neki, hogy a fiumei kérdésről való nézetel sem Amerikának, sem az

ád gyermeke, édesatyja Nagy-károlyban orvos és földbírtokos volt.

A rabló kisbíró és társa Ejjeli cseodólet a konyári községházán

Ez év február 15-én Orbán István közműves Derecskéről Konyár községbe utazott, mert ott munkát ajánlottak neki. Revéssel éjjel előtt érkezett Konyárra, már nem tudott hól lekás után nézni, elment tehát a községházára és itt kért a kisbírótól, Gál Imrétől éjjeli szállást. A kisbíró adott is neki fekvőhelyet a községháza egyik szobájában, ahol Orbán nyugodtan lefeküdt.

Két óra tájban arra ébredt fel, hogy a sötétben két ember teljes erővel lefogta kezét-lábát és üllegetni kezdte, majd a támadók kihurcolták az utcára, itt azonban sikerült kiszabadulnia. Orbán ekkor a közelben lévő iskolába szaladt, ahol éppen hál volt. Elpanaszolta az esetet a bálón jelenlevő főbírónak, aki megnyugtatta és visszakísérte a községházára. Itt Orbán ismét lefeküdt. Nemsokára a két ismeretlen támadó újból behatolt a szobába. Orbánt üllegetni kezdte, majd pénztárcáját, melyben 300 korona volt elvette és futásnak eredt.

Orbán a sötétben nem láthatta a két embert, csak azt figyelte meg, hogy egyiknek a keze feje be volt kötve. Másnap délelőtt Orbán találkozott az utcán egy bekötött kezű legényvel, akire felhívta csendőrség figyelmét. A csendőrség elfogta a legényt, a községháza szomszédságában lakó Szabó László személyében. Szabó rövid faggatás után beismerte a rablást, melynél cinkostársa a kisbíró, Gál Imre volt.

Ma tárgyalta a debreczeni esküdttöróság Ujfalussy József dr. törvényszéki bíró elnöklete alatt Gál Imre és Szabó László ügyét. A két vádlott egybehangzóan adta elő a rablás történetét, mentességükül azt adták elő, hogy nem volt pénzüik, látták az ablakon keresztül, hogy Orbán lefekvés előtt a pénzt megolvasta s így támadt az a gondolatuk, hogy Orbánt kirabolják.

Az esküdtek marasztaló verdiktje alapján a törvényszék az enyhítő körülmények figyelembe vételével Gál Imrét és Szabó Lászlót 6-6 havi börtönrre ítélte, melyből a vizsgálati fogsággal 5-5 hónapot kitöltöttek vett. Az ítélet jogerős.

Herman Nándor

Iőrti fehérpemű készítő dívatormo Hatvan-utca 31.

Készít:

férfiingeket, gallérokat mérték szerint.

Friedmann Ignác és fia

teljesen újonnan berendezett Piac-utca 61. sz., főemelet. női divat és confectio áruháza (Fischer-palota.)

megnyílt Külön mértékoztály.

Elmaradt a fegyelmi választmány ülése

Aggályok az illetékeségről. — A főispán Budapestre utazik

Ma délután 4 órára Rásó István főispán ülésere hívta össze a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányát, hogy a felgyülemlett és elintézésre alkalmas ügyeket elintézzék.

A bizottság tagjai határozatképes számban megjelentek, a fegyelmi ügyek tárgyalására azonban nem került sor. Felmerült ugyanis az a kérdés, hogy vajjon a fegyelmi választmány illetékes-e a fegyelmi ügyek elbírálására. A Budapesti Közlöny Debreczenbe érkezett példányai kívül ugyanis semmiféle hivatalos, illetve hiteles értesülés nincs arról, hogy közigazgatási tekintetben az 1918. október 31-ike előtti állapot volna vissza.

Ezért a bizottság megállapította, hogy mindaddig, míg hiteles kormányleirat nem érkezik, magát a tárgyalásra illetékesnek nem tartja, a főispán ugyanezen okból nem tartja magát illetékesnek az elnöklésre.

Valószínű, hogy Rásó István főispán a legközelebbi napokban Budapestre utazik, hogy a közigazgatást illető fontos kérdésekben hiteles értesüléseket szerezzen.

HIREK.

A közellátási hivatal elleni vizsgálóbizottság új elnöke. Mint közöltük, Haendel Vilmos dr. egyetemi tanár másirányú elfoglaltsága miatt lemondott a közellátási hivatal elleni vizsgálóbizottság elnöki tisztéről. Rásó István főispán köszönetet mondott Haendel Vilmos dr.-nak a vizsgálat vezetése körüli kifejtett buzgó fáradozásaiért és helyére a vizsgálóbizottság elnökének Debreczeni Barna drt, a Debreceni Eső Takarékpénztár ügyvezető és jogtanácsosát nevezte ki.

Protestáns főreáliskola Aradon. Aradról jelentik a város protestáns közönsége akcióit indított egy protestáns főreáliskola felállítására. A nagy-szebeni kormányzótanácsnak ugyanis nincs kifogása az ellen, hogy az egyházak híveik számarányához kepest, saját erejükkel iskolát tartsanak fenn. Az erre vonatkozó memorandum készen van s most a protestáns közönség megbizásából küldöttség indul Nagyszebenbe, hogy a felekezeti iskola megnyitását kérje a kormányzótanácsból.

Erős földrengés Tübingenben. Tegnap este 5 óra 25 perckor erős földrengést észleltek menydörgéshez hasonló robajjal. A föld megrázkódása olyan erős volt, hogy az utcán

is megfesztek a járó-kelők. Az éjszaka folyamán több helyütt éreztek gyengébb lökéseket. Eddig nem érkezett jelentés semmiféle kárról sem.

Krausz Simont rehabilitálták. Politikai és pénzügyi körökben hetek óta élénk szóbeszéd tárgya, hogy Krausz Simon megvált a Magyar Bank és Kereskedelmi R-T.-től Krausz Simon a múlt héten becsületügyi eljárást kért önmaga ellen, hogy a súlyos vádak alól tisztázza magát. A becsületbírósa tagjai Pallavicini György örgróf, Teleki Pál gróf és Sándor Pál behatóan megvizsgálták az ügy teljes anyagát és a vizsgálat eredményeképp Krauszt felmentették. Ezzel tehát megdőlt az ellene emelt csunya vád és így továbbra megmaradhat Krausz Simon a Magyar Bank és Kereskedelmi R-T. élén.

Kereskedők, iparosok, figyelmébe. A kereskedelmi és iparkamara értesíti a kereskedőket és iparosokat, hogy román-magyar és magyar-román fordítások eszközésére megfelelő osztályt állított fel, ahol a kamara által megállapított díjazásért végzik a fordítási munkálatokat. A fordító osztály délelőtt 8—1-ig, délután pedig 4—6-ig tart hivatalos órákat, délután azonban a Verbőczy-utcai oldalon levő I. fölépcsőn van a bejárat.

Előléptetések a rendőrségenél. A rendőrségkapitányság állományrendezési és szolgálati okokból kérte számos rendőri címzetes előléptetését, mivel tényleges előléptetés ez idő szerint nem vihető keresztül. Az előterjesztés alapján Csóka Sámuel polgármester-helyettes-főjegyző 47 ideiglenes minőségű II. osztályú rendőrt címzetes I. osztályú rendőrré léptetett elő.

Szélhámosság zsírral és tűzfával. Megirtuk pár héttel ezelőtt, hogy Szilágyi Ferenc házmeztért többet csalás miatt fejelentettek. A kollégiumnak és több magánszemélynek zsírt és tűzfát ajánlott megvételre és előlegeket vett fel, amelyek a 2000 koronát meghaladják. A rendőrség a fejelentések alapján Szilágyi Ferencet ma délelőtt letartóztatta.

Debreczen városi közönségéhez. A városi zeneiskolában a rendes tanárok helyett ez idő szerint kiváló gyakorlati bíró helyettesek tanítanak. Kivülök még 8 olyan tanár működik, kik évek óta a zeneiskola kötelekében vannak. A felügyeletet és ellenőrzést én teljesítem. A felső osztályú és akademiára készülő tanulókat magam tanítom. Ami embertől telik, azt mind elvégzem, hogy fennakadás egy percig se álljon be. A zeneiskolával összeköttetésben levő szülők igen jól tudják, hogy a multban heteken keresztül történtek helyettesítések anélkül, hogy ezért panaszt tettek volna. Igen hálásam tapasztalom, hogy most az átalakulás nehéz óráiban a tanítató közönség is rokonszenvenvel és megértő jóindulattal fogadja in-

tezkedéseimet. Az átmeneti állapot különben rövid ideig fog tartani, mert a főispán ur öméltségétől vizsgálatot kértem, amit készséggel megígért és a legrövidebb időn belül fogantatni fog. E vizsgálat eredménye a teljes egyetértés és az inteztetés soha nem remélt fellendülése lesz. E kilátások teljesedésének biztos tudatában kérem a közönség szíves türelmét és további támogatását. P. Nagy Zoltán, h. igazgató.

Szökés közben agyonlőtt kommunista-vezér. Mint Győrben jelentik, a proletárdiktatura egyik legfélelmetesebb terror-alakját: Barabás-Breimann Arturt Győrben tegnap este elérte végzete: szökés közben agyonlőtték. Barabás-Breimann, mint katonai megbízott, egy terror-csapat élén működött a Dunántúlon, többek közt Győrben is. A tanácskormány bukása után Sopronból elmenekült. A csendőrség Magyaróváron fogta el augusztus 28-án, ahonnan 29-én a győri ügyészség fogházába hozták. A győri ügyészség többfendbeli bűncselekmény miatt emelt ellene vádat. Tegnap este 10 órakor Barabás-Breimann Arturt az ügyészség fogházából a nádorvárosi rendőrségre kísérték át, ahol Barabást ki akarták hallgatni. A Kálvária-utcában Barabás megszökött kísérei elől, akiknek csak a Kálvária-utca végén sikerült annyira megközelíteni, hogy megállásra szólították fel. A szökevény azonban tovább szaladt, mire az egyik kísérő fegyveréből két lövést adott le. A golyók Barabást a fején találták, aki azonnal összeroskadt és meghalt. Egy temetkezési vállalat emberei a holttestet még az éjszaka folyamán elszállították az újtemető halottasházába.

Felülfizetések a Debreceni Nyomdász Sport Club táncmulatságán. Szeptember 13-án, szombaton este zsufolásig megtelt az Arany Bika diszterme. A mulatság a legjobb hangulatban vasárnap reggel 5 órakor ért véget. A mulatságon felülfizettek a következők: Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat r-t., Varady Alfréd 100—100 K, Liebermann M. és fiai 60 K, Than Gyula, Fried Antal, Zempléni Lajos, dr. Szilágyi Imre, Weisz Adolf 50—50 K, dr. Mitrovics Gyula, Fröhlich Rezső 40—40 K, Bódog Gyula, Csernus Mihály 30—30 K, Busek Gyula, Hora Ferenc, Fehértői László, Reiner Miksa, Szabó Ferenc (Hajduböszörmény), Egy arverés százeleke 25—25 K, Dózsa György, Nábrady János, Herczegh Kálmán, Kronovitz Ignác, Hegedűs és Sándor r-t., L. Loránt József, dr. Ecsedy István, Görög József, Sándor Imre, Takács Vince, dr. Rex Ferenc, Kiss-Bellon József 20—20 K, Léhman Lajos, E. K. 15—15 K, A. Gy. 14 K, id. Péntek István 13 K, Széll Kálmán, Csengeri Dezső, Roskovitz Arthur, Feldmann Jakab, Patkó Imre, Szilágyi Gy., Vadász Emil, Cs. Peterffy József, Kovács Aladár, Popovics Balázs,

Keszthelyi Richárd, Ifju Péntek István, Péntek József, Szerkesztőségbe küldött 10—10 K, Erdélyi Gyula, N. N., Egy tiszt. N. N. 7—7 K, Barabás László, N. N., N. N. 5—5 K, N. N. 4 K, Hórik J. 3 K, Simon István, N. N., Vass Péter, Feldheim testvérek 2—2 K, N. N., Kucsárné, N. N. 1—1 korona. E felülfizetésekért ezuton is köszönetet mond a Nyomdász Sport Club vezetősége.

Letartóztatott zsebtolvajok. Farkas Istvánné születt Nadas Éva asszonyt, a rendőrség előtt ismert zsebtolvaj nőt a Piac utcán zsebtolvajlásban érték. — Koncz Babotán József 18 éves, zsebtolvajlásért többször büntetést szenvedt, aki Takács Jolán zsebtolvajjal együtt vadházaságban, ma délelőtt a Kossuth-utcan tetlen érték. A rendőrség mindkét zsebtolvajt letartóztatta.

Hindenburg népszerűsége nő. Berlini táviratok jelentik, hogy Hindenburg 85.000 aláírással ellátott üdvözlő iratot kapott Németország fiatalaitól. Az üdvözlő irat biztosítja Hindenburgot arról, hogy a német nép változatlan szeretettel és ragaszkodással néz ma is a nagy hadvezérre,

Brüll és Kollin fogalmatérmet áthelyezte Piac-u. 72. szám alá, Deák Ferenc és Piac-utca sarok.

Werner-Divatás, a Bika-épületben. Sajátkézzel megvételre kerülnek gyorsan és pontosan készülnék. Gálörök minden szombat reggel.

Berlitz, francia nyelvtan I. és II-ik részt megvételre keres Aczel könyvkereskedése.

Harisnyakötő gummi, cucifgumi, legpárna, jegtömítő, melltartó, has- és csipőszorító kapható Vitárinusnál, Piac-u. 16.

SZÍNHÁZ.

MŰSORI

Csokonai színház:

Csütörtökön: A bérlet: Cyrano de Bergerac.
Pénteken: B. bérlet: Cyrano de Bergerac.
Szombaton: C. bérlet: Cyrano de Bergerac.
Vasárnap: Délután: Kintornás család, népszimű. Este: Cyrano de Bergerac.

Vigszínház:

Csütörtökön: Pacsirta, operett.
Pénteken: Pacsirta.
Szombaton: Pacsirta.
Vasárnap: Délután: Mágus Miska, Borbély Lili felleptetvel. Este: Pacsirta.

Központi vásárcsarnok
Degenfeld-tér 8., Csapo-utca elején

42 nyilas csemegeszőlőt és dianyetermést
megvételünk s így módunkban van kávécsok és vendégsok részere, valamint nagyban es kicsinyben legolcsóbb árakat számítani.
Visszont eladók előnyben részesülnek.

A saínházi iroda hírei.
Bérlők figyelmébe! A múlt szezonból elmaradt bérlétes előadások lejátszását a mai nappal megkezdik. Ma, csütörtökön lesz a múlt évi bérlőknek az 56-ik bérlétes előadásuk. Holnap, pénteken a B. bérlők 57-ik és szombaton a C. bérlők 58-ik előadása. — Bérléti kiváltás. Az idei szezonra a bérléti kiváltást a mai nappal lezárják. Bérléti tehát már csak a mai napon lehet. — A mai előadások. A Csokonai színházban ma A. bérlétesben Edmond Rostand romantikus drámáját, a Cyranót adják. — A Vígyszínházban a kitűnő Lehár-operett, a Pacsirta kerül színre.

Varieté előadások az Aranybika-mozi helyiségében naponta fél 9 órai kezdettel. Változatos műsor, elsőrangú erők. Szombaton új műsor.

Sarkady Vilmos fellépte a Varietében.

?? Leo ?? meglepő műtávirányával a Varietében.

Kiváló táncprodukció a Varietében.

Lelkek harca dráma, 4 felvonásban, ma utoljára az Apollóban.

SPORT.

DTE-DKASE. A vasárnapi football mérkőzés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg sportkörökben, mert a DTE-DKASE csapatai játszanak barátságos mérkőzést a DKASE. új téri sporttelepén. A két csapat találkozása mindenkor lázba hozta a sportközönséget, napokkal előbb vitatják, melyik csapat kerül ki győztesen. A DTE. az idén egyszer mérte össze az erejét a DKASE-val, kettől 3:0-ra vereséget szenvedett; így ezen találkozáson igyekeznie kell a DTE-nek, hogy vereséget helyre hozza. A nagy érdeklődésre való tekintettel ajánlatos, hogy a mérkőzésekre a jegyeket Müller szállító irodájában előre megváltsák.

A DNySC új footballintézőjévé Nagy Aladár lett megválasztva, tehát football-ügyekben öhozzá (Deák Ferenc-u. 20.) kell fordulni.

A Nyomdászok vidéki mérkőzése. A DNySC vasárnap Nyiregyházára rándul ki és ott a kitűnő képességű NyTVE.-vel fog mérkőzni.

APOLLO

Csütörtök, szeptember 18.

Lelkek harca

dráma 4 felv.

Előadások 5-7-9 kor.

ARANY BIKÁ MOZI

Csütörtök szeptember 18-án.

Mozi-Varieté

Sarkady Vilmos, Szilágyi Juci, Szepessy Sándor, Rose Pattore, Révész Eta Szép Rózsi, ?? Leo??

Előadás kezdete fél 9 órakor.

Figyelem!

Fiu és leány iskolai cipők 30-tól 29-ig nagyválasztékban kaphatók

Aszódinál,

Hatvan-utca 53

Csemegeszőllő

elsőrendű válogatott vizont-eladókhoz üzemükhez szállítva jutányosan eladó.

Agárbank szállótelepe,

Arany János-u. 42.

Műbútor asztalos műhely!

Elvállalok asztalos munkát. Modern hálószoba és konyhabútorok jutányos áron készen kaphatók

BÁLINT SÁNDOR

Csapó-utca 11. szám.

Prima méz

legolcsóbb napi árban kapható

VETÉSY

fűszerüzletében

Betlén-utca 36. szám.

Amylalkohol

Jobb mint a denaturált szesz.

Ipar és háztartási célokra tökéletesen bevált, kapható

LÖWENSTEIN ZSIGMOND-nál

NAGYVÁRAD, Kenetka György-utca 1. sz.

Távírat: Löwenstein Zsigmond.

Megnyit

úri divat és női paletók szabósága.

Legmodernebbül és legizlésebben készítünk

GREGOR és SZUROVY

Csapó-utca 39. sz.

Szabómester urak figyelmébe!

Zaccogombok érkeztek minden nagyságban

Közszükségleti áruháza,

Csapó-utca 9. szám.

Ugyanitt ruhafestők, öngyújtó, tücsök kapható.

Intézeti

leánykabátok és ruhák, selyem és szövet felöltők, szövet, selyem és mosóruhákat.

pongyolák,

blousok,

aljak

készen és mérték szerinti, szép választékban szolid olcsó árban beszerezhetők

Friedmann Ignác és fia

női divat és confection áruházban.

Piac-utca 61., 1. emelet.

TURUL cipőüzlet ellenében

Külön mértéktáblázat.

Szép,

nagy cserépkályha

olcsón eladó.

Megtéríthető Piac-utca 49. sz.

II. udvar az emeleten.

Csudaszép cipők

készülnek legpontosabban a

OREÁN-cipőszalonban,

Király-utca 5.

Csikos fajdinnye

Jégbehűtve

friss csemegeszőllő, gyümölcsök, ideai mák, csokoládék, pergetett méz állandóan kapható

Gottlieb Ernő

csemega ártólóban,

SZENT ANNA-UTCA 1. SZ.

Ajánlom gyári készletem!

- 800 drb acél Sack-eka D65
- 3000 " erdőnyi kerülő eke,
- 1100 " esetest 150A,
- 600 pár vasborona,
- 50 drb szőlőszűrő,
- 75 " termény rosta,
- 100 " tengeri morzsoló,
- 450 " borprés 90 300 literig,
- 4000 font. rosta és malom szita-szövet, ekecs. ak. ekekormányok és ekefejek, 2 vas esztorgapad, 2 gyors furógép 10 mm., 1 műszeres vasestorgapad, 1 fejpád

GITYE gépgyár,

NAGYVÁRAD.

Saját termései

csemegeszőllő

nagyban és kicsiben állandóan kapható

Gyémánt Géza és Társa cégnél

Piac-utca 58.

Legolcsóbb

élesztő-forrás

Moskovits-féle szesz-élesztő nagyban és kicsiben a legolcsóbban kapható

KUPFER IGNÁO

Hírt- és fűszerkereskedésében Bádogyos-utca.

Létoriére ögróf.

Regény. — 62

IRTA SUE JENŐ.

— Miért? Miért? — ismételte Márta haragosan és fitnyaló hangon. — Még azt kérdi tőlem, miért? Ez valóban oly lélek kérdése, amelyet teljesen igénybe vesz az étel utáni gyálázatos vágy. Miért szegyenítik meg a harcost, aki gyáván megfut az ellenség elől? Miért próbálják meg az aranyat a tűzben? Az az igazságos, aki vitézül harcolt, mért áll föllette a másik igazságosnak, aki nem harcolt? Miért mondja az irás, — most Márta a bibliára mutatott, mely a bírák könyvéből volt kinyitva — miért mondja az irás: »Ti, kik önként tettétek ki magatekát a veszedelemnek, áldjátok az Urat. Szóljatok ti, kik ritka szépségű számárkancákon lovagoltok és ti, kik félelem nélkül jöttök a...»

— Igen, — kiáltott a taná-

csos, idegesen félbeszakítva neje áradozását — de azt mondom, elment az eszed! Ki akar téged a számárkancádon megtámadni, ki akar veled megküzdeni és ki akar téged tüzzel próbára tenni? Ah, te... menj, menj, Márta, még arra kényszerítesz, hogy valami bolondot mondjak!

— Már nem elég, hogy gorombáskodol, még sértegetsz is, rajtad már egyáltalán nem csodálkozom.

— De még egyszer mondom, hát ne fogadd az ögróft! — kiáltott magánkivül a tanácsos.

— Én elhatároztam, hogy a német hercegeket támogatom, mert te úgy akartad. Amit ez a Nabukodonozor, ez a Faraó, ez a Tarquin mord neked, az mit sem változtat a dolgon. Légy nyugodt, ahhoz, hogy egész Németországban téged tartalak a legerélyesebb asszonynak, nem kell, hogy megtámadjon és átra síncs szükséged, hogy védjed magad ellene. Ne gondold hát löbbé erre. Zárd be az ajtót és

engedd, hogy állatogassak Ropers konyhájára, mert gyémrom már jelzi a delet és szörnyen vágyom rántott csukára ribiszke-mártással, egész éjjel erről álmodtam.

Flachsenfingenné asszonyság, miután hagyta, hogy férje kibeszélje magát, nyugodtan, bosszúságát visszafojtva, így felelt: — Látom, uram, hogy ön csak aljas érzéki élvezetekre gondol, miáltal nejenek erénye veszélyben. Tehát magam védem meg az ön és saját magam becsületét. Mint új Judit, szembe fogok szállni ezzel a Holofernessel s azt fogom mondani, amit Judit mondott: »Adj uram Istenem elég állhatatosságot szívemnek, hogy őt megutáljam és elég erőt, hogy őt megsemmisítsem».

— No, már itt is van Holofernessel — kiáltott a tanácsos.

— Asonban elhatározásom dacára — folytatta Márta — mégis csak gyenge asszony vagyok és mivel ez a hitetlen a

legocsmányabb bűnre is képes, megparancsolom, hogy felfegyverezve közelembre légy, hogy megoltalmaz engem, ha erőldésem netán sikertelen marad.

— Ugyan légy már nyugodt, Márta, az ember sohasem itéli meg helyesen magát. esküszöm, hogy van valami benned, a külsőben, ami a legmeggondolatlanabb embert is visszatartja attól, hogy megsértse az irántad tartozó tiszteletet. Nincs szükség hát arra, hogy fölfegyverkezzem, hogy...

— Tudod, hogy parancsom parancs, — vágott közbe a tanácsosné és valósággal igazán tekintett férjére. — Bár nagyon sajnálom, hogy késleltetek az ebédnél, mégis előveszed vontatott fegyvered és az asztal alatt rejtőzöl a találkozás alkalmával, készen arra, hogy segítségemre légy ha kell, azaz, ha azt kiáltom: ide Flachsenfingen, ide, hozzám!

Folyt. köv.)

